

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

GIÁO TRÌNH TÀI CHÍNH QUỐC TẾ

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ

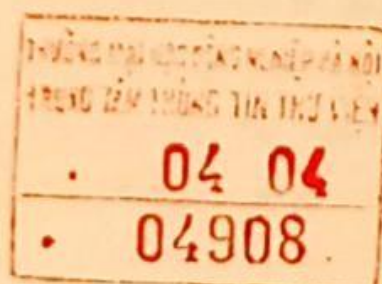

TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHIỆP HÀ NỘI

TS. Nguyễn Thị Nguyệt Dung (Chủ biên)

TS. Nguyễn Hữu Cung - ThS. Dương Thị Hoàn - ThS. Nguyễn Thị Hoa

GIÁO TRÌNH TÀI CHÍNH QUỐC TẾ

NHÀ XUẤT BẢN THỐNG KÊ - 2018

LỜI NÓI ĐẦU

Tài chính quốc tế là một lĩnh vực rộng lớn, không chỉ liên quan đến hoạt động của chính phủ, các công ty xuyên quốc gia, mà còn liên quan đến rất nhiều chủ thể khác trong nền kinh tế, đặc biệt là trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế như hiện nay. Do vậy, sự am hiểu về lĩnh vực này không chỉ là lợi thế của các nhà quản lý, các nhà kinh doanh, mà còn là yêu cầu của công việc trong xu thế hội nhập.

Đáp ứng nhu cầu nghiên cứu về lĩnh vực tài chính quốc tế của các nhà quản lý, các nhà kinh doanh và sinh viên khối ngành kinh tế, Bộ môn Tài chính ngân hàng, Khoa Quản lý kinh doanh, Trường Đại học Công nghiệp Hà Nội biên soạn cuốn "Giáo trình Tài chính quốc tế".

Qua nghiên cứu tài liệu cùng với sự hiểu biết về lĩnh vực tài chính quốc tế của các tác giả, Giáo trình Tài chính quốc tế cung cấp khối lượng kiến thức cơ bản về Tài chính quốc tế: Vấn đề thị trường ngoại hối; Vấn đề cán cân thanh toán quốc tế; Vấn đề của thị trường tài chính quốc tế; Vấn đề đầu tư của các tổ chức kinh tế và tài chính xuyên quốc gia; Vấn đề tài trợ quốc tế của các chính phủ; Vấn đề nghiệp vụ của một số tổ chức tài chính quốc tế. Cuốn giáo trình được biên soạn bởi các tác giả:

- TS. Nguyễn Thị Nguyệt Dung, chủ biên, biên soạn chương 3, chương 6.
- TS. Nguyễn Hữu Cung, biên soạn chương 5.
- ThS. Dương Thị Hoàn, biên soạn chương 2, chương 4.
- ThS. Nguyễn Thị Hoa, biên soạn chương 1.

Mặc dù tập thể tác giả đã tập trung thời gian và trí lực để biên soạn cuốn giáo trình này, song không thể tránh khỏi thiếu sót. Tập thể tác giả rất mong nhận được ý kiến đóng góp, bổ sung để cuốn Giáo trình Tài chính quốc tế ngày càng hoàn thiện hơn.

TẬP THỂ TÁC GIẢ

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

ADB	Ngân hàng phát triển châu Á
ASK RATE	Tỷ giá bán ra
BID RATE	Tỷ giá mua vào
BIS	Ngân hàng thanh toán quốc tế
BOP	Cán cân thanh toán quốc tế
DAC	Ủy ban hỗ trợ phát triển
FDI	Đầu tư trực tiếp quốc tế
FOREX	Thị trường ngoại hối
FPI	Đầu tư gián tiếp quốc tế
IMF	Quỹ tiền tệ quốc tế
JBIC	Ngân hàng Hợp tác Quốc tế Nhật Bản
ODA	Hỗ trợ phát triển chính thức
SDR	Quyền rút vốn đặc biệt
WB	Ngân hàng thế giới

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	3
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	5
CHƯƠNG 1: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ TÀI CHÍNH QUỐC TẾ	11
1.1. Những vấn đề chung về tài chính quốc tế	11
1.1.1. Khái niệm, đặc điểm của tài chính quốc tế	11
1.1.2. Vai trò của tài chính quốc tế	15
1.1.3. Nội dung của tài chính quốc tế	16
1.2. Những vấn đề chung về thị trường tài chính quốc tế	25
1.2.1. Khái niệm và vai trò của thị trường tài chính quốc tế	25
1.2.2. Phân loại thị trường quốc tế	26
Tóm tắt chương	31
Câu hỏi ôn tập	31
Chương 2: THỊ TRƯỜNG NGOẠI HỐI	33
2.1. Những vấn đề chung về thị trường ngoại hối	33
2.1.1. Các khái niệm	33
2.1.2. Đặc điểm thị trường ngoại hối	34
2.1.3. Chức năng của thị trường ngoại hối	35
2.1.4. Các chủ thể tham gia thị trường ngoại hối	36
2.2. Tỷ giá	38
2.2.1. Các khái niệm	38
2.2.2. Các loại tỷ giá	39
2.2.3. Tỷ giá chéo	41
2.3. Các nghiệp vụ trong kinh doanh ngoại hối	43
2.3.1. Nghiệp vụ ngoại hối giao ngay	43
2.3.2. Nghiệp vụ ngoại hối kỳ hạn	48
2.3.3. Nghiệp vụ hoán đổi ngoại hối	55
2.3.4. Nghiệp vụ ngoại hối tương lai	60
2.3.5. Nghiệp vụ ngoại hối quyền chọn	63
Tóm tắt chương	66
Câu hỏi ôn tập	66
Bài tập thực hành	67

CHƯƠNG 3: CÂN CÂN THANH TOÁN QUỐC TẾ	71
3.1 Khái niệm, vai trò của cân cân thanh toán quốc tế	71
3.1.1. Khái niệm	71
3.1.2. Vai trò	72
3.2. Nội dung và cách xác lập cân cân thanh toán quốc tế	73
3.2.1. Thu thập và báo cáo số liệu	73
3.2.2. Nội dung của cân cân thanh toán quốc tế	75
3.2.3. Hạch toán cân cân thanh toán quốc tế	85
3.2.4. Thặng dư và thâm hụt cân cân thanh toán quốc tế	88
Tóm tắt chương	94
Câu hỏi ôn tập	94
Chương 4: ĐẦU TƯ QUỐC TẾ	97
4.1. Khái quát về đầu tư quốc tế	97
4.1.1. Khái niệm	97
4.1.2. Vai trò của đầu tư quốc tế	99
4.1.3. Phân loại đầu tư quốc tế	100
4.2. Đầu tư trực tiếp nước ngoài	101
4.2.1. Khái niệm, đặc điểm	101
4.2.2. Vai trò của đầu tư trực tiếp nước ngoài	103
4.2.3. Phân loại đầu tư trực tiếp nước ngoài	106
4.2.4. Quy trình thực hiện đầu tư trực tiếp nước ngoài	112
4.3. Đầu tư gián tiếp nước ngoài	115
4.3.1. Khái niệm, đặc điểm	115
4.3.2. Các hình thức đầu tư gián tiếp nước ngoài	117
Tóm tắt chương	120
Câu hỏi ôn tập	120
Chương 5: TÀI TRỢ QUỐC TẾ	121
5.1. Nội dung và ý nghĩa của khoản tài trợ quốc tế cho chính phủ	121
5.1.1. Nội dung của các khoản tài trợ quốc tế cho chính phủ	121
5.1.2. Ý nghĩa của các khoản tài trợ quốc tế cho chính phủ	123
5.2. Nghiệp vụ vay nợ quốc tế của chính phủ	127
5.2.1. Các loại vay quốc tế của chính phủ	127
5.2.2. Nghiệp vụ vay thương mại quốc tế của chính phủ	128
5.2.3. Nghiệp vụ vay quốc tế ưu đãi của chính phủ	132

5.3. Viện trợ quốc tế không hoàn lại cho chính phủ	137
5.3.1. Viện trợ ODA	137
5.3.2. Viện trợ quân sự	138
5.3.3. Cứu trợ nhân đạo	138
5.3.4. Quản lý, sử dụng viện trợ không hoàn lại	139
Tóm tắt chương	139
Câu hỏi ôn tập	140
Chương 6: CÁC ĐỊNH CHẾ TÀI CHÍNH QUỐC TẾ	141
6.1. Quỹ tiền tệ quốc tế	141
6.1.1. Sự hình thành và phát triển	141
6.1.2. Mục tiêu hoạt động	143
6.1.3. Hoạt động của IMF	144
6.2. Ngân hàng thế giới	151
6.2.1. Quá trình hình thành và phát triển	151
6.2.2. Mục tiêu hoạt động	154
6.2.3. Hoạt động của WB	154
6.3. Ngân hàng phát triển châu Á	161
6.3.1. Quá trình hình thành và phát triển	161
6.3.2. Mục tiêu hoạt động	162
6.3.3. Hoạt động của ADB	162
6.4. Ngân hàng thanh toán quốc tế	166
6.4.1. Quá trình hình thành và phát triển	166
6.4.2. Mục tiêu hoạt động	167
6.4.3. Hoạt động của BIS	168
Tóm tắt chương	169
Câu hỏi ôn tập	170
Tài liệu tham khảo	177